זלת
לשוויון וזכויות אדם

שלום רב,

בצל המשבר המשטרי-פוליטי המתמשך, התפזרות הכנסת והליכה לבחירות חמישיות תוך שנתיים מכון זולת מפרסם היום דוח חדש: **"דמוקרטיה לכאורה: מצב המשטר בישראל"**.

הדוח החדש שלנו מקבל משמעות אקטואלית אל מול האג׳נדה של הגוש שסובב את בנימין נתניהו, שהיא באופן מוצהר אג'נדה של החלשת הדמוקרטיה ומנגנוני ביקורת ושומרי סף, גזענות בוטה כלפי ערבים, שנאת זרים, להט״בים ונשים ולקינוח ריסוק ״העצמות של השמאל באופן דמוקרטי״.

כפי שהדוח מראה, ישראל מעולם לא הייתה מופת של דמוקרטיה ליברלית. מימיה הראשונים, **מודל המשטר היה מודל היברידי המשלב בין רכיבים דמוקרטיים לרכיבים סמכותניים**, כאשר בתקופות שונות המחוגה נטתה אל עבר אחד מן הקצוות – הדמוקרטי או הסמכותני.

לקריאת הדוח המלא לחצו על התמונה:

את הדוח כתב **עו"ד איתי מק** בהתבסס על חוות דעת מייעצת של **ד"ר תמיר מגל**. צוות ההיגוי של הדוח כולל את **פרופ׳ דניאל בר-טל**, **פרופ׳ אייל גרוס**, **פרופ׳ נעמי חזן**, **ד״ר מהא כרכבי סבאח** ו**פרופ׳ אורית קדר**.

הדוח מראה כי המשבר הדמוקרטי בישראל לא החל רק בגלל ראש ממשלה זה או אחר, אלא התפתח על רקע הנסיבות ההיסטוריות, הפוליטיות, החברתיות והכלכליות, המקומיות והבינלאומיות מאז הקמת המדינה. ההתמקדות של הדוח בתקופות השלטון של בן גוריון ומפא"י ושל בנימין נתניהו ומפלגת הליכוד נובעת מהדמיון בין המגמות הסמכותניות שלהן ומכך שמדובר בתקופות שעיצבו את אופי המשטר בישראל.

ניתן לראות את ההקבלה בטבלה הבאה:

	שלטון מפא"י 1970-1948	שלטון הליכוד 2021-2009
דה לגיטימציה ליריבים פוליטיים	✓	✓
פגיעה בהפרדת הרשויות	✓	✓
פגיעה בחופש הביטוי	✓	✓
עיגון אפליה נגד מיעוטים בחקיקה	✓	✓
הגבלת מחאות והתארגנויות	✓	✓
התבססות של מנהיג אחד	בן גוריון - 12 שנים	נתניהו - 12 שנים (+3 שנים בקדנציה קודמת)

התחזקות של הרכיבים הסמכותניים במשטר הישראלי התרחשו בשנות כהונתם של ברק, אריאל שרון ואולמרט. הם החלו להתעצם מיד לאחר רצח ראש הממשלה רבין ז״ל, בהרחבה של מפעל ההתנחלויות בגדה המערבית והנצחת השליטה על העם הפלסטיני.

במקביל בתוך ישראל הריבונית התחזק שיח של שלילה ודה-לגיטימציה כלפי מערכת המשפט ושומרי הסף, מחנה השמאל, אלמנטים ביקורתיים באקדמיה ובתרבות ובעיקר כלפי פלסטינים אזרחי ישראל.

בתקופת כהונתו השנייה של נתניהו כראש ממשלה, הוא ניצל רכיבים סמכותניים קיימים, וצעד בעקבות מפלגת מפא"י ורבים מקודמיו בתפקיד ראש הממשלה.נוסף על כך, הוא הוביל מהלכים חקיקתיים וציבוריים קיצוניים ששברו את כללי המשחק בישראל.

כך, בין היתר, הוחלש מעמדם של חוקי היסוד, ננקטו צעדים שונים לצמצום סמכויות הכנסת ויכולתה לפקח על הרשות המבצעת באמצעות מהלכי חקיקה ונעשו מהלכים לערעור מעמדם ועצמאותם של שומרי הסף, שאמורים לאזן ולבלום את הרשות המבצעת. התחרות הפוליטית צומצמה באמצעות דה-לגיטימציה ומהלכים חקיקתיים לדחיקת הציבור הערבי והשמאל ונציגיהם אל

מחוץ למגרש הפוליטי.

בסוף הדוח אנחנו מפרטים המלצות אופרטיביות להתמודדות עם סמכותנות. עו"ד איתי מק ניסח 15 הצעות שנועדו לעדכן ולחזק הוראות חוק קיימות כדי לחזק יסודות דמוקרטיים במשטר הישראלי, שיוכלו לתקן כמה מיסודותיו הסמכותניים ולהיערך למגמות מסוכנות בשנים האחרונות.

הצעות החוק לא יפתרו את כלל הבעיות של המשטר בישראל, אך אם המפלגות יאמצו אותן הן יסייעו בחיזוק ההגנות על זכויות האדם והאזרח ובמאבק לשוויון ולבלימת המגמות הסמכותניות.

הבחירות הבאות עומדות להיות דרמטיות במיוחד. תוצאותיהן עשויות להטות במשטר ההיברידי שלנו, את המחוג שוב אל עבר הכיוון הדמוקרטי או להביאו לגמרי עד לקצה הסמכותני.

» לעמוד הצעות החוק באתר של זולת

"לדוח המלא "דמוקרטיה לכאורה: מצב המשטר בישראל »

פספסתם את אחד הניוזלטרים הקודמים? כולם כאן

אנחנו צריכים אותך כדי להמשיך!

אנחנו בתקופת בחירות ועכשיו יותר מתמיד חשוב להנגיש את הדוח החדש לכמה שיותר שחקנים פוליטים. נשקיע מאמצים לפעול מול ראשי מפלגות, להפנות את תשומת לבם לדוח ולאמץ את ההצעות האופרטיביות שלנו לחיזוק הדמוקרטיה.

תרמו לנו כדי שנוכל להמשיך לקדם מדיניות ולפרסם עוד דוחות, ניירות מדיניות וניירות עמדה שחיוניים כל כך בתקופה הזו.

שלכן ושלכם,

זהבה גלאון
נשיאת זולת

הצטרפו לקבוצת הוואטסאפ שלנו !

לעדכונים שוטפים על פעילויות זולת בקרו בפייסבוק, בטוויטר ,בערוץ היוטיוב וכמובן באתר שלנו